

NEAPOLITANVM REGNUM

64. b.

N amplissimohoc regno quod dimidiam penè vniuersæ Italiæ portionem complectitur, præter Latij partem, integræ octo comprehenduntur opulentissimæ & amoenissimæ Italiæ Regiones, quæ sunt: Campania felix, Lucania, Brutij, Magna Græcia, Salentini, Apulia Peucetia, Apulia Daunia, & Samnites. In vniuersum regionum montuosa tum campestris est, & aquarû scaturiginibus abundantissimè irrigata, & cæli temperie salubritateque rerum vbertate ac varietate, ingeniorum præstantia, & corporum robore adeo felix ac beata, vt nulli alteri regioni cedat. sunt hæc nobilissimi portus quamplures, inter quos præstantes ac famosi sunt Gaëtanus, Tarentinus, Brundusinus, Neapolitanus, ac Boianus. Montes hæc insignes sunt & admirandi: fontes iucundissimi ac saluberrimi tam aquarum dulcium ac frigidarum, quam calidarum & medicatarum, quæ diuersis moribus mederi solent. Innumeri isthic sunt fluuij, qui regionem vniuersam mirificè irrigant & fecundant, inter quos nobiliores sunt Truentus, Phiternus, Sarus, Aternus, Aufidus, Vulturinus, & alij. Promontoria etiam aliquot insignia, & horribilitate sua famosa, qualia sunt Leucopetra, Lacinium, Iapigium, caput Scylaceum, & caput Vrsi. Sunt verò in hoc regno septem officia, nempe magnus Comestabilis, magnus Iustitiarius, magnus Admirans, magnus Quæstor, magnus Protonotarius, & magnus Siniscalcus. & præter hos principes viri seu proceres Regni magno sunt numero. nam Principes titulati sunt 21. nempe: Asculi, Auellini, Bisiniani, Capistrani, Cariati, Casertæ, Conchæ, Francauillæ, Melphi, Meliti, Molfettæ, Salerni, D. Boni, D. Seueri, Scallæ, Squillacis, Stilianis, Sulmonæ, Terami, & Venosæ. Duces præterea sunt tres & triginta, nempe Ariolæ, Amalphis, Andrij, Arcæ & Soræ, Atrij, Boiani, Bouini, Castellum Sanguinarij, Castrouillaris, Euoli, Ferrandina, Feroliti, Grauinæ, Mataloni, Marting, Mottisalti, Montis Leonis, Nardi, Nuceria, Populi, Montis draconis, D. Agathæ, D. Petri in Galatina, Seminaræ, Suesæ, Sicignani, Summæ, Taliacotij, Termoli, Terrænouæ, Turris maioris, Traie&di, & Tripaldæ. Marchionatus vero sunt 53. Comitatus 58. & Domina quindecim. Curia in super hæc sunt quaternæ, quas sedes appellant, nempe Capuana, Nidensis, Moncana, & D. Gregorij in quibus principes, duces, marchiones, omnesque proceres & cæteri ordines ad consultandum communiter & de rebus publicis conueniunt. Status Ecclesiasticus constat viginti Archiepiscopis, quibus permulti subiecti sunt Episcopi, hi sunt: Neapolitanus, Capuanus, Salernitanus, Amelphitanus, Surrentinus, Cannosanus, Acherontius, Tarentinus, Brudusinus, Ocrensis, Hydruntinus, Barenfis, Tranensis, Sipontinus, Manfredonius, Beneuentanus, Roxanensis, Consentinus, Rhegiensis, S. Seuerinensis, Theatensis, & Laticianus qui Regius est, nullosque sub se alios habet Episcopos. Exempti sunt Melphiensis, & Troiensis Episcopi. Totius porro regni metropolis est Neapolis in Campania sita. vocatur autem Campania, vel quod campestribus se locis pandat, vel potius à primaria eius olim vrbe Capua, cuius incolæ Campani dicebantur teste Liuius. sed hæc antiqua dicitur Campania, ad differentiam nouæ Campaniæ Romanæ, quæ est Latium. Felix præterea cognominatur ab huius ora Italiæ felici, beataque amœnitate. Postremò apud vulgum Terra laboris seu di Lauoro, à bonitate agrorum qui ad culturam & arationem maximè sunt idonei. In hac regione est lacus ille Auernus poëtis celebratissimus, cuius aqua sapore salsa est, & colore nigra, profunditatem habens 360. vlnarum. Est & hic mons Misenus forma promontorij, intimis visceribus adeo perfossus, & cryptis ædificijsque fornicatis, quæ numerus columnarum maximus fulcit ac sustinet, excauatus est, vt ijs fornicum pilis incumbere prorsus & insidere videatur. Est & mons Veseuus, nunc ab oppido Summa Summanus dictus, ad eius radices sito, qui, vt ait Procopius, à Neapoli 70. stadijs ferè abest, urbemque ipsam & Aquilonem spectat, vndique circumiectis montibus diuisus, circum radices saltibus syluosis, vt etiam in lummis cacuminibus, quippe ibi inuis horrendusque est. media eius vo-

Regnum hoc diuinitus pene inuenerit Iulius portione[m] complectens, quod Italia Orientali vocari solet, apud Histores non Neapolitanum a primaria eius urbe Neapoli nuncupatur: nunc Regni Apuliani, vero Siciliae circa Pharam, ad differentiationem nunc Regni Siciliae ultra Pharam, quae est ipsius Siciliae insula, nonnulli etiam Reges quidamque verum Neapolitanum Siciliae re Sicilia[m] partem, in haudantur qualesdam et inuestigantibus Italiae regionem, quae sunt Campania, Calabria, Lucania, hodie Basilicata, Brucii, Insuper Calabriae Graecia magna, seu Calabriae superior, Calabriae inferior, Quasiter, Praenocaria, et Scythia. Principes tunc sunt, 21 Ducatus, 12 Archidiaconi, 12 et triginta, Archidiaconi tres et quinquaginta, Comitatus octo et quinquaginta, Domini vero quatuordecim, Curiae super his sunt quatuordecim, quae sedes appellantur, nempe Capuana, Nola, Beneuentana, et Dux Gregorius in quibus Principes ac comites videlicet ad constitutionem etiam, ut de rebus publicis dicitur, Strati, denu[m] Siciliae, cuius 8 episcopi et 22 archiepiscopi sunt, quibus sunt praesides, in suis: Neapolitanus, Capuanus, Salernitanus, Amalfitanus, Sorrentinus, Cusulanus, Aversa, Terra Sancti Mariani, Sicily, Beneuentana, Reg. Cap. Reg. Sta. Theat. et Lucania.

rago profunda, quam in intima ferè viscera præaltè penetrare coniectura est. hinc ignis & flammæ erumpunt, eratque olim omni ex parte excelsus, antequam internæ partes igni absumerentur. fumum interdum, noctu verò flammam reddit & puluerem proiecit, saxa ventorum impetu emittit, & maximos strepitus reddit. Ferunt ad hunc montem cum Plinius Secundus ad perscrutandas eius incendio causas, vi ætus ac sulphuris odore interijisse. Olim huius regionis caput fuit Capua, quæ ob eius opes, amplitudinem ac potentiam Carthagini & Corintho æquiparata fuit, at nunc in ruinis iacet, visunturque adhuc ingentia rudera quæ satis pristinum eius splendorem indicant: & duobus ab ea miliarib. Ital. ad dextram Vulturni ripam condita est noua Capua. Nunc autem caput non tam huius regionis quàm totius regni Neapolis est, vrbs lautissima ac nobilissima, Maris littori, & amœnissimorum collium radicibus apposita, & Parthenope quondam vocata, cuius forma oblonga est, ac circuitus septem miliarium. Splendidissima verò ædificia, moenia firmissima, & arces penè inuictas habet, præsertim castellum nouum, castellum Capuanum, Castellum Oui, & Castellum sancti Tremi. Vias præterea elegantes ac directas habet, & aère permolli. placidissimo ac iucundissimo gaudet, quo fit vt ad eam principes viri ac nobiles non tam recreationis ac voluptatis, quàm sanitatis gratia, sicut olim, concurrant. Incolæ numerosissimi sūt & omni nobilitate clari. Extra vrbs huius muros versus Austrum moles in Mari conspicitur summa arte confecta ad portus commoditatem atque tutelam, vbi ex omnibus Orbis partibus naues concurrunt. Gymnasio publico omnium disciplinarum à Friderico 2. imp. ratore vrbs ipsa nobilitata est, vbi innumerus studiosorum grex confluit. Prodierunt ex hac vrbe aliquot summi Pontifices, multi Cardinales, alijque viri opibus & dignitate polentes. Ager vrbs amœnissimus est & deliciosissimus, omniumque frugum & fructuum mirè foecundus, in primis autem hortis cultissimis adeò ornatur, vt paradisi deliciarum totus hic tractus videatur. Præter Neapolim sunt aliæ quoque vrbes in Campania satis claræ, vt pote Theanum, Caluum, Auerfa, Caserta, D. Agatha, Nola, & Summa. Isthic fuit etiam Cumæ vrbs antiquissima & nobilissima, in monte ascensu difficili & arduo posita, ad mare spectans. non longè à qua vrbe versus Auernum lacum, antrum est admirabili arte, & maximis sumptibus in saxum effossum, quod quidem hodie vulgò Sybillæ cauerna nuncupatur. Est etiam Puteoli ciuitas, à qua Puteolanus sinus dicitur, antiqua, & Cumanorum olim emporium, licet hodie non adeo ampla sit. Sunt etiã in Capania Picentini populi, sic dicti à Picentia metropoli quondam eorum. Inferior denique Calabria Brutiorum est regio. Superior autem ea est quam olim Græciam magnam vocabant, & hæc totius Italix versus Siciliam extremitas est.

